

บริการของผู้ตรวจสอบภายใน

ดร.ศิลปพร ศรีจันเพชร*

บทคัดย่อ | Abstract

บริการของผู้ตรวจสอบภายใน อาจแบ่งเป็นการบริการให้ความเชื่อมั่น และการบริการให้คำปรึกษา การบริการให้ความเชื่อมั่น เป็นการประเมินหลักฐานอย่างเที่ยงธรรมโดยผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อให้ความเห็นหรือข้อสรุปอย่างเป็นอิสระในกระบวนการ ระบบงาน หรือเรื่องอื่นๆ ผู้ตรวจสอบภายในควรทราบถึงสาเหตุหรือสิ่งผลักดันที่ทำให้มีการกำหนดภารกิจการให้ความเชื่อมั่น เพื่อช่วยให้มั่นใจว่าได้มีการกำหนดขอบเขต และวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมตามความต้องการของผู้รับบริการ ส่วนการบริการให้คำปรึกษา ลักษณะเป็นการให้คำแนะนำ และโดยทั่วไปผู้ตรวจสอบภายในจะให้บริการก็ต่อเมื่อได้รับการร้องขอจากผู้รับบริการเป็นการเฉพาะ ลักษณะและขอบเขตของภารกิจการให้คำปรึกษา ขึ้นอยู่กับข้อตกลงกับผู้รับบริการ

คำสำคัญ: ผู้ตรวจสอบภายใน บริการให้ความเชื่อมั่น บริการให้คำปรึกษา

The services of internal auditors consist of assurance services and consulting services. Internal auditors can provide assurance services by evaluating evidence objectively in order to express opinion in work process, system and others. Internal auditors should know the reason or drive for assurance services so as to ensure that scope and audit procedures are set up properly according to the auditee's need. Consulting services are to provide suggestion to auditee. In general, internal auditors provide consulting services when there are requests from auditee. Nature and scope of consulting services depends on the mutual agreement between internal auditors and auditee.

Key Words: Internal Auditor, Assurance Service, Consulting Service

บทนำ

มาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน ได้กำหนดคำนิยามของการตรวจสอบภายในไว้ดังนี้ **“การให้ความเชื่อมั่นและการให้คำปรึกษา อย่างเที่ยงธรรมและเป็นอิสระ เพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร การตรวจสอบภายในช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายด้วยการประเมินและปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแล อย่างเป็นระบบ และเป็นระเบียบ”**

บริการของผู้ตรวจสอบภายในตาม มาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การให้ความเชื่อมั่น และการให้คำปรึกษา

การบริการให้ความเชื่อมั่น

มาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน ได้กำหนดคำนิยามของการบริการให้ความเชื่อมั่น ไว้ดังนี้ **“การบริการให้ความเชื่อมั่น (Assurance Services) คือ การตรวจสอบหลักฐานอย่างเที่ยงธรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งการประเมินอย่างเป็นอิสระ ในกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลขององค์กร เช่น การให้ความเชื่อมั่นทางการเงิน การปฏิบัติงาน การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ความมั่นคงปลอดภัยของระบบต่าง ๆ”**

มาตรฐานการตรวจสอบภายในของการบริการให้ความเชื่อมั่น

มาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน ที่เกี่ยวข้องกับการบริการให้ความเชื่อมั่นจะมีตัวอักษร A ตามหลังรหัสชุด ตัวย่อ ของมาตรฐานฯ สำหรับการให้คำปรึกษา มีดังนี้

มาตรฐานด้านคุณสมบัติ

1000.A1 – การตรวจสอบภายในที่มีลักษณะเป็นงาน ให้ความเชื่อมั่น แก่องค์กรควรกำหนดไว้ในกฎบัตร และหากมีการให้บริการลักษณะนี้แก่บุคคลหรือองค์กรภายนอก ก็ควรระบุไว้ในกฎบัตรเช่นเดียวกัน

1130.A1 – ผู้ตรวจสอบภายในควรระแวดระวังงานที่ตนเองเคยรับผิดชอบมาก่อน การที่ผู้ตรวจสอบภายใน ให้บริการให้ความเชื่อมั่นแก่กิจกรรมที่ผู้ตรวจสอบภายใน เคยรับผิดชอบในรอบปีที่ผ่านมา อาจทำให้เกิดความ เป็นเหตุบั่นทอนความเที่ยงธรรมของผู้ตรวจสอบภายใน

1130.A2 – การบริการให้ความเชื่อมั่นแก่กิจกรรมที่ หัวหน้าผู้บริหารงานตรวจสอบ รับมอบหมาย ควรควบคุมดูแล โดยหน่วยงานอื่นที่ไม่มีสิ่งรบกวนข้องกับงานตรวจสอบ ภายใน

2201.A1 – ในภารกิจที่เป็นการให้บริการแก่องค์กร ภายนอก ผู้ตรวจสอบภายในควรทำความเข้าใจกับผู้รับบริการ เป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ ขอบเขต ความ รับผิดชอบ และความคาดหวังอื่นๆ ของผู้รับบริการ รวมทั้ง ข้อจำกัดในการเผยแพร่ผลงานและการเข้าถึงเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ

2220.A2 – ในระหว่างภารกิจการให้ความเชื่อมั่น แก่ผู้รับบริการต้องการบริการคำปรึกษาในเรื่องที่มีนัยสำคัญ ผู้ตรวจสอบภายในควรทำความเข้าใจกับผู้รับบริการเป็น ลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ ขอบเขต ความ รับผิดชอบ และความคาดหวังอื่นๆ ของผู้รับบริการ และ การสื่อสารผลของภารกิจการให้คำปรึกษาควรปฏิบัติตาม มาตรฐานในเรื่องการให้คำปรึกษา

2500.A1 – หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน ควร จัดให้มีกระบวนการติดตามผลการตรวจสอบ เพื่อให้มั่นใจว่า ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขนั้น ฝ่ายจัดการได้นำไป ปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ หรือผู้บริหารระดับสูงได้ยอมรับ ความเสี่ยงจากการไม่ปฏิบัติตาม

ประเภทของการบริการให้ความเชื่อมั่น

ประเภทของภารกิจการให้ความเชื่อมั่นแบ่งออกเป็น ประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) การให้ความเชื่อมั่นทางการเงิน (Financial Assurance)

เป็นการตรวจสอบเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อข้อมูลและ

ตัวเลขต่างๆ ทางการเงิน การบัญชี และรายงานทางการเงิน ว่ามีการแสดงรายการอย่างถูกต้อง ครบถ้วน เหมาะสม และเชื่อถือได้ ตลอดจนการประเมินการควบคุมภายในของระบบงานบัญชีและการเงินว่ามีความรัดกุมและเหมาะสมเพียงพอหรือไม่ เนื่องจากระบบงานบัญชีและการเงินถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพข้อมูลทางการเงินและบัญชีของกิจการ

2) การให้ความเชื่อมั่นต่อระบบการควบคุม (Control Assurance)

เป็นการตรวจสอบเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการควบคุมภายในขององค์กร ว่านโยบายและวิธีปฏิบัติที่กำหนดขึ้นช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้บริหารในเรื่องความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

3) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology)

เป็นการตรวจสอบเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการดำเนินงาน โดยการรวบรวมหลักฐานและประเมินหลักฐานที่ได้ เพื่อให้ทราบถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูล การปกป้องดูแลรักษาทรัพย์สิน การรักษาความลับ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ และความปลอดภัยของระบบงานสารสนเทศทางด้านคอมพิวเตอร์ การตรวจสอบประเภทนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานตรวจสอบภายในเกือบทุกงานที่นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการปฏิบัติงาน

4) การปฏิบัติตามข้อกำหนด (Compliance)

เป็นการตรวจสอบเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานต่างๆ ของกิจการว่าได้ปฏิบัติ โดยเป็นไปตามกฎ ระเบียบ และข้อกำหนดทั้งจากภายในและภายนอกหรือไม่เพียงใด

5) การดำเนินงาน (Operation)

เป็นการตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่าการปฏิบัติงานหรือขั้นตอนการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ภายในกิจการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพ จนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กิจการได้กำหนดไว้

ภารกิจในการให้ความเชื่อมั่น

การบริการให้ความเชื่อมั่นแต่ละประเภทมีสาเหตุของการปฏิบัติการที่ต่างกันออกไป ซึ่งมีความสำคัญต่อการกำหนดวิธีการตรวจสอบ ดังนั้น ผู้ตรวจสอบภายในควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุของการปฏิบัติการในการให้ความเชื่อมั่น ซึ่งประกอบด้วยเหตุผลต่างๆ ดังนี้

- ภารกิจให้ความเชื่อมั่นกำหนดไว้ในแผนการตรวจสอบประจำปีของกิจการ เนื่องจากพบว่ากิจการมีความเสี่ยงสูงเนื่องจากความเสี่ยงสูงจากกระบวนการประเมินความเสี่ยงของธุรกิจ ผู้ตรวจสอบภายในควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงของธุรกิจโดยทั่วไปเพื่อใช้ในการกำหนดแผนการตรวจสอบให้เหมาะสมกับลักษณะของความเสี่ยงที่อยู่

- กิจการกำหนดให้มีการประเมินประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายใน เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนด (เช่น Section 404 ของ Sarbanes-Oxley Act) เพื่อให้มั่นใจถึงความปลอดภัยในการดำเนินงานของผู้บริหาร การเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญและความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน

- เนื่องจากกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ได้มีการกำหนดสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติในการประกอบธุรกิจ โดยกิจการบางประเภทจะมีข้อกำหนดที่เข้มงวดหรือแตกต่างจากธุรกิจประเภทอื่นๆ เช่น ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ดังนั้นผู้บริหารจึงกำหนดให้มีการตรวจสอบหรือสอบทานการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ เพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ที่กิจการจะละเมิดต่อกฎหมายและข้อบังคับนั้น

- การเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ปกติ เช่น ความเสียหายจากภัยธรรมชาติ การทุจริต การล้มละลายของลูกค้า เป็นต้น ผู้ตรวจสอบภายในอาจต้องทำการทดสอบหรือประเมินว่าเหตุการณ์ดังกล่าวมีผลกระทบต่อกิจการหรือไม่

หลักการทั่วไปของการให้ความเชื่อมั่น ขั้นตอนหรือกระบวนการของการบริการการให้ความเชื่อมั่น (Assurance Engagement Process) แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนที่สำคัญ (ดังแสดงในภาพที่ 1) ดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการของภารกิจให้ความเชื่อมั่น

1) การวางแผนภารกิจของบริการให้ความเชื่อมั่น (Engagement Planning)

2) การปฏิบัติงานตามภารกิจของบริการให้ความเชื่อมั่น (Performing the Engagement)

3) การสื่อสาร และการติดตามผล (Communication and Follow-up)

การบริการให้คำปรึกษา

มาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายในได้กำหนดคำนิยามของการบริการให้คำปรึกษา ดังนี้ “การบริการให้คำปรึกษา (Consulting Services) คือ กิจกรรมการให้คำปรึกษา แนะนำ และบริการที่เกี่ยวข้องแก่ผู้รับบริการ โดยลักษณะและขอบเขตของงานจะเป็นไปตามข้อตกลงที่ทำขึ้นร่วมกันกับผู้รับบริการ และมี

จุดประสงค์เพื่อเพิ่มคุณค่า และปรับปรุงกระบวนการบริหาร ความเสี่ยง การควบคุมและ การกำกับดูแลขององค์กร โดยไม่เข้าไปรบกวนรับผิดชอบในฐานะผู้บริหาร”

มาตรฐานการตรวจสอบภายในของการบริการให้คำปรึกษา

มาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายในที่เกี่ยวข้องกับการบริการให้คำปรึกษาจะมีตัวอักษร C ตามหลังรหัสชุด ตัวอย่างมาตรฐานฯ สำหรับการให้คำปรึกษามีดังนี้

มาตรฐานด้านคุณสมบัติ

1000.C1 – การตรวจสอบภายในที่มีลักษณะเป็นงานบริการให้คำปรึกษา ควรระบุไว้ในกฎบัตรของงานตรวจสอบภายใน

1130.C2 – ถ้าผู้ตรวจสอบภายในพิจารณาว่าอาจมีเหตุบั่นทอนความเป็นอิสระหรือความเที่ยงธรรมในงานบริการให้คำปรึกษาใดๆ ผู้ตรวจสอบภายในควรเปิดเผยให้ผู้รับบริการได้รับทราบ ก่อนรับภารกิจนั้น

1210.C1 – หัวหน้าผู้บริหารงานตรวจสอบควรปฏิเสธการให้คำปรึกษา หรือควรขอคำแนะนำและความช่วยเหลือจากภายนอกหากพนักงานในหน่วยงานตรวจสอบภายในขาดความรู้ ทักษะ และความสามารถอื่นที่จำเป็นต่อการให้บริการให้คำปรึกษานั้น ไม่ว่าเพียงบางส่วนหรือทั้งหมดของภารกิจ

1220.C1 – ผู้ตรวจสอบภายในควรปฏิบัติตามให้คำปรึกษาด้วยความระมัดระวังยิ่งวิชาชีพ โดยคำนึงถึง

- ความต้องการและความคาดหวัง ของผู้รับคำปรึกษา รวมทั้งลักษณะของงาน เวลา และการสื่อสารผลของภารกิจ
- ความซับซ้อน และขอบเขตของงานที่จำเป็น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจ
- ความคุ้มค่าของภารกิจการให้คำปรึกษาต่อผลประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดแก่องค์กร

มาตรฐานการปฏิบัติงาน

2010. C1 – ในการพิจารณารับงานให้คำปรึกษา หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในควรพิจารณาถึงโอกาสที่จะก่อให้เกิดการปรับปรุงเกี่ยวกับการบริหาร ความเสี่ยง การเพิ่มคุณค่า และการปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร และควรบรรจุภารกิจที่รับไว้นั้นลงในแผนการตรวจสอบด้วย

2110.C2 – ผู้ตรวจสอบภายในควรผสมผสาน และนำความรู้ในเรื่องของความเสี่ยงที่ไต่มาจากการให้บริการให้คำปรึกษา ไปใช้ในกระบวนการกำหนดและประเมินความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญขององค์กร

2120.C2 – ผู้ตรวจสอบภายในควรผสมผสาน และนำความรู้ ในเรื่องของการควบคุมที่ได้มาจากการให้บริการให้คำปรึกษา ไปใช้ในกระบวนการ กำหนดและการประเมินความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญขององค์กร

2130.C1 – วัตถุประสงค์ของภารกิจให้คำปรึกษาควรสอดคล้องกับคุณค่า และเป้าหมายโดยรวมขององค์กร

2201.C1 – ในภารกิจให้คำปรึกษา ผู้ตรวจสอบภายในควรทำความเข้าใจกับผู้รับบริการเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ ขอบเขต ความรับผิดชอบ และความคาดหวังอื่นๆ ของผู้รับบริการ ในกรณีที่เป็นเรื่องที่สำคัญ ผู้ตรวจสอบภายในควรบันทึกเรื่องที่ทำให้ความเข้าใจเป็นลบ ด้วยตัวอักษร

2240.C1 – แนวทางการบริการให้คำปรึกษา อาจมีรูปแบบและสาระที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานนั้นๆ

2410.C1 – การรายงานความคืบหน้าและผลของงานให้คำปรึกษา อาจมีรูปแบบและสาระที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของ แต่ละงานและความต้องการของผู้รับคำปรึกษา

2440.C2 – ระหว่างให้บริการให้คำปรึกษา อาจมีการพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแล หากประเด็นนั้นๆ มีสาระสำคัญขององค์กร ผู้ตรวจสอบภายในควรรายงานให้ผู้บริหารระดับสูง และคณะกรรมการขององค์กรทราบ

ประเภทของการบริการให้คำปรึกษา

การบริการให้คำปรึกษามีลักษณะงานที่กว้างขวาง ซึ่งลักษณะงานบริการให้คำปรึกษาขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้บริหารในองค์กรที่ต้องการรับบริการในการแก้ปัญหาหรือเพิ่มคุณค่าให้แก่องค์กรในเรื่องต่างๆ ในปัจจุบันนี้การบริการให้คำปรึกษาได้รับความนิยมมาก ส่งผลให้องค์กรหลายแห่งเปลี่ยนการเรียกชื่อหน่วยงานตรวจสอบภายในเป็น “การตรวจสอบภายในและบริการให้คำปรึกษา” นอกเหนือจากงานตรวจสอบภายในที่ผ่านมาที่เน้นบริการให้ความเชื่อมั่นแก่องค์กรที่เข้าทำการตรวจสอบเท่านั้น

บทบาทของผู้ตรวจสอบภายในในฐานะผู้ให้คำปรึกษา

ในปัจจุบันนี้บทบาทของผู้ตรวจสอบภายในมีการเปลี่ยนแปลงจากในอดีต โดยมีบทบาทหน้าที่กว้างขวาง

มากขึ้น และมีบทบาทสำคัญที่มีผลถึงความสำเร็จขององค์กรตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้บทบาทที่สำคัญของผู้ตรวจสอบภายใน คือ ในฐานะเป็นที่ปรึกษา (Consultant)

ผู้ตรวจสอบภายในในฐานะเป็นที่ปรึกษา เป็นการทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของผู้บริหารระดับสูงขององค์กรในประเด็นต่างๆ ตามที่องค์กรต้องการและได้มีการตกลงกันระหว่างผู้ตรวจสอบภายในและผู้บริหารระดับสูงขององค์กร ตัวอย่างเช่น การประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับความปลอดภัยของเทคโนโลยีสารสนเทศ การตรวจสอบการทุจริต การพัฒนาและปรับปรุงข้อบังคับ กฎระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การตรวจสอบคุณภาพ บทบาทดังกล่าวข้างต้นของผู้ตรวจสอบภายในช่วยเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องด้วยกระบวนการสอบทาน ประเมินและปรับปรุงกิจกรรมการควบคุม

หน่วยงานตรวจสอบภายในขององค์กรบางแห่งได้จัดให้มีการเพิ่มตำแหน่ง “Internal Audit Consultant” หรือ “Senior Internal Audit Consultant” เพื่อช่วยเพิ่มพูนสำคัญของการบริการให้คำปรึกษาของผู้ตรวจสอบภายในให้เพิ่มมากขึ้น

ผู้ตรวจสอบภายในควรมีทักษะ ความรู้ และสมรรถภาพจำเป็นต่อการทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของผู้บริหารระดับสูงขององค์กร กล่าวคือ ผู้ตรวจสอบภายในในฐานะผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีทักษะ ความรู้ หลายๆ ด้านที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ และจะต้องสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว หากผู้ตรวจสอบภายในขาดความรู้ ทักษะ และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ตรวจสอบภายในไม่ควรรับงานการให้คำปรึกษา รวมถึง ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องอาศัยประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติงานในฐานะเป็นผู้ให้คำปรึกษามีประสิทธิภาพมากที่สุด หลักการสำคัญอีกประการหนึ่งของผู้ตรวจสอบภายในในฐานะผู้ให้คำปรึกษา ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องปฏิบัติตามที่โดยยึดหลักมาตรฐานวิชาชีพการ

ตรวจสอบภายใน และจรรยาบรรณ นอกจากนี้ ผู้ตรวจสอบภายในควรพัฒนาศักยภาพของตนเอง รวมทั้งพัฒนาประสิทธิภาพ และคุณภาพของการให้บริการคำปรึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ภารกิจการให้คำปรึกษา

ผู้ตรวจสอบภายในควรมีหน้าที่ให้คำปรึกษาด้วยความระมัดระวังเชิงวิชาชีพ โดยคำนึงถึง

- (1) ความต้องการและความคาดหวัง ของผู้รับคำปรึกษา รวมทั้งลักษณะของงาน เวลา และการสื่อสารผลของภารกิจ
- (2) ความซับซ้อน และขอบเขตของงานที่จำเป็น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจ
- (3) ความคุ้มค่าของภารกิจการให้คำปรึกษา ต่อผลประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดแก่องค์กร

การพิจารณาถึงขอบเขตการให้คำปรึกษานั้นขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์อย่างเหมาะสม ตัวอย่างการให้คำปรึกษาพิเศษ เช่น การมีส่วนร่วมในโครงการการควบคุมหรือข้อกิจการ การสอบทานกิจกรรมการกอบกู้พิบัติภัย การสอบทานระบบบริหารทรัพยากรองค์กร เป็นต้น ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องพิจารณาประเภทการบริการให้คำปรึกษาที่จะให้บริการ และประเมินว่าต้องกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติ โดยเฉพาะสำหรับแต่ละกิจกรรมหรือไม่ ลักษณะของการบริการให้คำปรึกษาสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

■ **ภารกิจบริการให้คำปรึกษาอย่างเป็นทางการ**
บริการให้คำปรึกษาลักษณะนี้ผู้ตรวจสอบภายในควรวางแผน และมีข้อตกลงกับผู้รับบริการอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

■ **ภารกิจบริการให้คำปรึกษาอย่างไม่เป็นทางการ**
บริการให้คำปรึกษาลักษณะนี้จะเกี่ยวข้องกับงานประจำ เช่น การเข้าร่วมในคณะกรรมการประจำ งานโครงการที่มีกำหนดเวลา การประชุมเฉพาะกิจ เป็นต้น

■ **ภารกิจบริการให้คำปรึกษาพิเศษ** เป็นบริการที่เกิดขึ้นในกรณีที่องค์กรมีโครงการพิเศษหรือการปรับโครงสร้างขององค์กร เช่น การเข้ามีส่วนร่วมในทีมงานการควบกิจการ

และการซื้อกิจการ การเข้ามีส่วนร่วมในทีมงานที่ใช้ระบบใหม่ เป็นต้น

■ **ภารกิจบริการให้คำปรึกษากรณีมีเหตุฉุกเฉิน** เป็นบริการให้คำปรึกษาภายหลังเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติหรือเหตุการณ์พิเศษอื่นเกี่ยวกับธุรกิจ โดยผู้ตรวจสอบภายในอาจเข้าร่วมกับทีมงานที่จัดตั้งเพื่อทำการกู้คืนเพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานต่อไปได้ หรือการเข้ามีส่วนร่วมในทีมที่จัดตั้งเพื่อให้ความช่วยเหลือชั่วคราวที่จะตอบสนองต่อคำร้องขอเป็นพิเศษ

ภารกิจให้คำปรึกษามีกระบวนการปฏิบัติงานคล้ายกับภารกิจให้ความเชื่อมั่น โดยกระบวนการให้คำปรึกษาเริ่มต้นด้วยการคัดเลือกภารกิจการให้คำปรึกษาที่จะดำเนินการ ในหลายกรณีภารกิจให้คำปรึกษามักเป็นความต้องการจากผู้บริหารระดับสูง และไม่ได้มีการวางแผนเป็นลักษณะพิเศษไว้ล่วงหน้า โดยส่วนใหญ่มักเป็นเหตุการณ์ที่อยู่นอกเหนือความคาดหมาย เช่น การนิวัติราชการทุจริต โครงการพิเศษ การสอบทานกระบวนการใหม่ และการให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารในการจัดสรรทรัพยากรแก่โครงการที่ไม่ได้มีการกำหนดงบประมาณประจำปี เป็นต้น ซึ่งภารกิจให้คำปรึกษาดังกล่าวมักจะมีข้อจำกัดทางด้านเวลา และอาจส่งผลกระทบต่อความล้มเหลวในการปฏิบัติการ กระบวนการของภารกิจให้คำปรึกษาประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ (ตามภาพที่ 2)

อุปสรรค

การตรวจสอบภายในมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้ด้วยการประเมินและปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และกระบวนการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบและเป็นระเบียบ นอกจากนั้น วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบภายในยังรวมถึงการช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานทุกระดับขององค์กรให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้วยการวิเคราะห์ ประเมิน ให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะ และข้อมูลเพื่อสนับสนุนผู้ปฏิบัติงาน โดยการบริการให้ความเชื่อมั่นเป็นลักษณะหนึ่งของงานตรวจสอบภายในที่มีการนำมาใช้

ภาพที่ 2 กระบวนการของภารกิจให้คำปรึกษา

ภายในทุกองค์กร เพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการเพิ่มคุณค่าแก่องค์กรโดยการเพิ่มโอกาสที่จะทำให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมาย

ภารกิจการให้คำปรึกษา ถือเป็นกิจกรรมการให้คำปรึกษา แนะนำ และบริการที่เกี่ยวข้อง แม้ผู้รับบริการ โดยลักษณะและขอบเขตของงานมีความหลากหลาย ทั้งนี้จะเป็นไปตามข้อตกลงที่พ้องกันระหว่างผู้รับบริการ และมีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มคุณค่า และปรับปรุงกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุมและการกำกับดูแลขององค์กร โดยไม่เข้าไปร่วมรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานหรือกระบวนการในฐานะผู้บริหาร ประเด็นหนึ่งที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา คือ การกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตการให้คำปรึกษา โดยผู้ตรวจสอบภายในจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ ขอบเขต ความรับผิดชอบ และความคาดหวังอื่นๆ ของผู้รับบริการ

บรรณานุกรม

จันทนา สาขากร นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันทเพร
การตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน กรุงเทพฯ:
หจก. ทีพีเอ็น เพรส 2554

Moeller, Robert R. *Brink's Modern Internal Auditing :
A Common Body of Knowledge* 7th edition, New
Jersey : John Wiley & Sons, Inc. 2009

Pickett, K.H.Spencer (Assisted by Jennifer M.Pickett)
The Internal Auditing Handbook 2nd Edition
England : John Wiley & Sons , Inc. 2003

Ratliff R., Wallace W., Sumners G., McFarland W., and
Loebbecke J. *Internal Auditing Principles and
Techniques* Second Edition USA : Institute of
Internal Auditors, 1996

Robert Moeller and Herbert N. Witt *Brink's Modern
Internal Auditing* 5th Edition, USA: John Wiley &
Sons, Inc 1999

The Institute of Internal Research Foundation
*Internal Auditing : Assurance & Consulting
Services*, USA, 2017

IAP